

Қазыналы өңір

№6
(1093)
12 ақпан
СЕНБІ
2022 жыл
Бағасы
келісім
бойынша

Газет 2000 жылдың
16 желтоқсанынан шығады

Аймақтық қоғамдық — саяси апталық

АКОРДА

«ОЛИМПИЙСКАЯ ДИПЛОМАТИЯ»: о том, как Президент Касым-Жомарт Токаев слетал в Поднебесную

На днях по приглашению Председателя КНР Си Цзиньпина состоялся рабочий визит Президента Касым-Жомарта Токаева в Пекин для участия в церемонии открытия XXIV зимних Олимпийских игр. Это первый зарубежный визит Главы государства в 2022 году. Символично, что такое глобальное спортивное мероприятие совпало с празднованием китайского Нового года по Лунному календарю. Китайский народ с присущим ему размахом отметил наступление Года Тигра.

Наряду с Президентом Казахстана в китайскую столицу прибыли более 30 глав государств и правительств, члены королевских семей и руководители международных организаций.

Погода в столице Китая все эти дни была солнечной, без снега, но очень холодной. Настоящий «кара суық». Интерес к главным стартам четырехлетия среди местного населения был крайне высоким. К примеру, даже в магазинах наблюдались длинные очереди за сувенирами с символикой пекинской Олимпиады. В глазах местных жителей была заметна радость и гордость за свою страну.

Лидер Казахстана прилетел в столицу Поднебесной вечером 3 февраля. У трапа его встретил специальный представитель Правительства КНР по делам Евразии Ли Хуэй. К слову, этот высокопоставленный китайский дипломат накануне Нового года, 30 декабря, был принят Касым-Жомартом Токаевым в Акорде, где он передал приглашение китайского лидера принять участие в церемонии открытия зимней Олимпиады. По словам Президента, они знают друг друга почти 40 лет, оба ровесники и тесно общались в Пекине еще в начале 80-х годов прошлого столетия.

В Пекине казахстанская делегация разместилась в государственной резиденции «Дяоюйтай», расположенной в западной части столицы. Эта резиденция имеет более чем 800-летнюю историю. Ранее это красивое место являлось загородным дворцом, в котором проводили досуг китайские императоры. В эпоху правления династии Цзинь император Чжанцзун построил здесь платформу для рыбалки. Отсюда и получила свое название

резиденция, что в переводе с китайского значит «терраса для ловли рыбы». С тех пор за резиденцией закрепилось название «императорской рыбалки».

Примечательно, что помимо Касым-Жомарта Токаева в дни масштабного мероприятия в резиденции «Дяоюйтай» остановились только Президент России Владимир Путин и Премьер-Министр Пакистана Имран Хан, в то время как другие делегации были размещены в гостиницах. Считаю, что

этот факт, безусловно, подчеркивает особый статус и отношение китайской стороны к казахстанскому лидеру и нашей стране в целом.

В условиях разбушевавшегося по всему миру нового Омикрон-штамма коронавируса власти Китая приняли беспрецедентные ограничительные меры, которые также коснулись протокольных мероприятий.

(Начало. Продолжение на 2 стр.)

Мемлекеттік қызмет саласындағы уәкілетті органның қызметі

Қазақстан Республикасы Президентінің Жолдауы
Послание Президента Республики Казахстан

Мемлекеттік қызмет — қоғам тарапынан ерекше сеніммен берілген аманат. Бүгінгі таңда мемлекеттік қызметшілердің қоғам өкілдерімен тіл табысып, сұраныстарына уақытылы жауап беруі — өзекті де, әрі өткір мәселелердің бірі.

Мемлекет басшысы Қазақстан халқына Жолдауында азаматтардың барлық сындарлы өтініш-тілектерін жедел әрі тиімді қарастыратын «Халық үніне құлақ асатын мемлекет» тұжырымдамасын іске асыру — бәрімізге ортақ міндет» деп көрсеткен болатын.

Сонымен қатар, Президент мемлекеттік қызмет саласындағы уәкілетті органның алдында мемлекеттік органдарда бюрократияны болдырмау және мемлекеттік аппараттың тиімділігін арттыру бойынша жұмыс жүргізу, сервистік және тұтынушыға бағытталған аппарат құруға қатысты тапсырма жүктеді.

Бұл ретте, азаматтардың басым көпшілігі өз сауалдарына жауап алуды және мәселелерін шешуді мемлекеттік органдарға өтініш жолдау арқылы іске асыратындығы белгілі.

Алайда, көп жағдайда өтініштердің құзыретіне жатпайтын басқа мемлекеттік органдарға жолдануы орын алып жатады. Бұл мәселенің шешілу мерзімінің созылуына және мемлекеттік органдардың арасындағы артық құжат алмасу туындауына әкеп соғады.

(Басы. Жалғасы 3 бетте)

«ОЛИМПИЙСКАЯ ДИПЛОМАТИЯ»:

о том, как Президент Касым-Жомарт Токаев слетал в Поднебесную

(Продолжение.
Начало на 1 стр.)

К примеру, по сложившейся практике при подготовке зарубежных визитов Президента заранее формируется передовая группа из числа сотрудников Службы государственной охраны, Пресс-службы и Протокола Президента, а также Управления делами Президента. Передовая группа

с Председателем КНР Си Цзиньпином.

Это была их третья по счету очная встреча. Предыдущая состоялась в сентябре 2019 года в Пекине в рамках государственного визита Касым-Жомарта Токаева в Китай. При этом два лидера регулярно поддерживали контакты с использованием современных средств связи, что позволило сохранить и

«январских событий».

По завершении приема Касым-Жомарт Токаев направился в аэропорт и вылетел домой в Казахстан. В ходе 5-часового перелета Президент поделился впечатлениями о поездке в Пекин. Лидер Казахстана выразил удовлетворение итогами своего первого зарубежного визита в 2022 году.

прибыла в Пекин всего за полтора дня до приезда Главы государства. Несмотря на столь сжатые сроки, наша рабочая группа совместно с ответственными сотрудниками МИД КНР и службой охраны смогли полностью отработать все протокольные нюансы визита. В целом, чувствовалось теплое отношение китайских организаторов к нашей делегации, они показали радушное гостеприимство.

Церемония открытия зимней Олимпиады прошла на национальном стадионе под названием «Птичье гнездо». Пекин стал единственным городом, принявшим зимние и летние Олимпийские игры. Именно на этом стадионе в августе 2008 года состоялась церемония открытия летней Олимпиады.

Касым-Жомарт Токаев чувствовал казахстанских олимпийцев, находясь в VIP-ложе. На одной из фотографий, сделанной личным фотографом Президента, можно заметить, как находящийся рядом Президент Туркменистана Гурбангулы Бердымухамедов и его делегация восторженно смотрели на Главу нашего государства при выходе наших олимпийцев на арену, и также стоя поприветствовали их. Президент Узбекистана Шавкат Мирзиёев также не остался в стороне.

Наверное, это связано с относительно внушительным количеством атлетов в нашей олимпийской сборной по сравнению с многими другими командами. Будем надеяться, что наши олимпийцы смогут вернуться домой с медалями.

На следующий день, 5 февраля, в Доме народных собраний Президент Казахстана провел переговоры

приумножить позитивную динамику взаимодействия.

Си Цзиньпин с особой теплотой и уважением встретил нашего Президента. Это было заметно и по содержанию беседы двух лидеров, которые в ходе совместного фотографирования пообщались друг с другом без переводчика.

Главы государств провели продуктивные переговоры, которые позволили вывести всестороннее стратегическое партнерство двух стран на новый взаимовыгодный уровень. Как подчеркнул Глава Китая, данная встреча открыла «новое золотое 30-летие отношений» между Казахстаном и КНР. В завершение встречи, прошедшей в атмосфере дружбы и полного взаимопонимания, Касым-Жомарт Токаев пригласил Си Цзиньпина посетить нашу страну с государственным визитом. Надеюсь, что лидер Китая сможет сполна оценить казахское гостеприимство в сентябре текущего года.

Программа визита Президента Казахстана в Пекин завершилась участием в приеме от имени Председателя КНР для глав официальных делегаций, присутствовавших на церемонии открытия Олимпийских игр. В кулуарах этого мероприятия Касым-Жомарт Токаев, как говорится, «на ногах» пообщался с Генеральным секретарем ООН, Генеральным директором ВОЗ, лидерами Польши, Сингапура, Катар, Пакистана, а также главами государств Центральной Азии. Они выразили поддержку усилиям Главы государства, направленным на стабилизацию ситуации в нашей стране в ходе и после

Как известно, Касым-Жомарт Токаев является одним из немногочисленных мировых лидеров, свободно владеющих китайским языком. В свое время он учился и работал в этой стране, изучил ее богатую тысячелетнюю историю и культуру. Я не понаслышке знаю, что китайский народ до сих пор помнит, как наш Президент сделал памятную запись для журналиста телеканала CCTV после своего интервью в 2019 году. Председатель Си Цзиньпин в начале переговоров в просторном здании Всекитайского собрания народных представителей назвал нашего Президента «давним другом китайского народа».

Как считает Касым-Жомарт Токаев, сегодня Китай по достоинству входит в группу мировых лидеров по всем ключевым показателям развития. Ни для кого ни секрет, что китайская экономика является второй по величине в мире, и по прогнозам экспертов через 10 лет должна выйти на первое место. Иметь такого соседа как Китай – это большой плюс и преимущество. Протяженность казахстанско-китайской государственной границы составляет 1782 км. На фоне дипломатического бойкота Пекинской Олимпиады со стороны ряда государств, не поддержать дружественную для нас страну и не приехать на церемонию ее открытия было бы недальновидным шагом. Президент принял правильное решение.

Берик УАЛИ,
пресс-секретарь
Президента
Республики Казахстан.

● ТІЛ - ТҒЫРЫМ

ТІЛ МӘРТЕБЕСІ - ЕЛ МӘРТЕБЕСІ

«...Шыр етіп жерге түскен минутымнан, құлағыма сіңірген таныс үнім...» деп Сұлтанмахмұт Торайғыров атамыз айтқандай, қазақ тілі - туған тілім, шыр етіп дүниеге келген сәттен бастап өкенің қанымен, ананың сүтімен бойыма сіңіріп, әлдиімен құлағыма құйып өскен Ана тілім! Ана тілімді жанымның арындай қорғап, бар байлығым деп мақтан етемін. Қалай ғана мақтан етпейсің, қазақ тілі – түп-тамыры тереңде жатқан өте бай тіл, әлемдегі ең әдемі, күрделі тілдердің қатарында. Әрбір қазақ баласының бірінші байлығы, қазынасы, кеудедегі намысы, өрлігінің өшірілмес айғағы.

Алайда, осынша керемет, осынша қастерлі, тарихында талай боздақтың қаны төгіліп, күні кеше ата-бабам арым деп, жанымен құрбан болып қорғаған, осынау ұлтымыздың інжу-маржаны қазіргі таңда құнын жоғалтып келе жатқаны жаныма батады. Ең сорақысы, кейбір жастарымызға қазақша сөйлесең, қазақша жауап берудің орнына, қазақша сөзді естігеніне ұялып, артынша орыс тілінде түсіндіріп жіберуінді күтіп тұрады. Ол ол ма, мен қазақша білемін, қазақ тілі, әдебиетін оқып бітіріп келдім деген кей «патриот» жастарымыздың жартысынан көбі тілін ағылшынша, орысша шұбарламаса да «калькалап» отырады. Сауатын сынға салып, орфография мен орфоэпияны шатастырып отырғандарды көргенде, амалсыз «өттең» дейсің. «Туған тіліне жаны ашымаған адам - жөндік» деген К.Паустовскийдің сөзі еріксіз ойға оралады.

«Жеті ұлттың тілін біл, жеті түрлі білім біл» демекші, мен жастардың көп тілді меңгергеніне қарсы емеспін, тіпті қос қолдап қолдаймын. Бірақ, ол бір сөйлемге бірнеше тілді сөз қосып, тілден «салат» жаса деген сөз емес. «Өзге тілдің бәрін біл, өз тіліңді құрметте» деп Қадір Мырза-Әлі атамыз осыны меңзегендей.

Шынымен де, мемлекет - мемлекет болып тұруы үшін, әр қазақ біркісідей атсалысып, ұлтымыздың мәйегі ана тілімізді әспеттеп, құрметтей білуі және өзінен кейінгі ұрпақты ұлтжанды етіп тәрбиелей алуы парыз.

Отан - отбасынан басталады. Ал әр отбасынан ана тілін білмей, телефонға үңіліп, орнынан «ест хавать?» деп оянатын мәңгірттер өсер болса, болашағымыз бұлыңғыр ғана емес, болашақ жоқ деп сенімді түрде айта аламын. Соқыр тауыққа бәрі бидай демекші, дүбәра ұрпаққа ұлттық құндылықты түсіндіре де алмаспыз. «Ұлттың жоғалуына себеп болатын нәрсенің ең қуаттысы - тіл, сөзі жоғалған ұлттың өзі де жоғалады» деп Ахмет Байтұрсынұлы атамыз айтқандай, Қазақстан атты қара шаңыраққа шын жанашыр болсақ, әуелі тілімізді қастерлеп, мемлекеттік тілімізді бала-шағамызға үйретіп, толық меңгеруді мойынымыздағы міндетіміз деп білейік. Рухы биік, діні берік ұлт болып қалыптасу үшін тілімізді - алтын тәжімізді ардақ тұтайық!

Балшырын АМАНТАЙ,
Қаражал тау-кен техникалық
колледжінің оқытушысы.

● ДІН-ДІНГЕК

ЗАЙЫРЛЫ МЕМЛЕКЕТ

Конституцияның бірінші бабына сәйкес Қазақстан Республикасы өзін зайырлы мемлекет ретінде бекітеді. Бұл тұрғыда Қазақстандағы зайырлылық мемлекеттің конституциялық-құқықтық сипаттамасы болып табылады, биліктің діннен бөлінуін, олардың қызмет аясын шектеуді бекітуді білдіреді.

Қоғамдық қатынастар, оның ішінде білім беру, денсаулық сақтау, отбасы және неке институттары діни нормалармен емес, тек зайырлы заңнамамен реттеледі.

Зайырлы принциптер қазақстандықтардың діни көзқарасына қарамастан құқықтарына қол сұғылмауы үшін қажет. Әрбір азаматтың өз діні болуға құқығы бар. Бұл ретте мемлекет азаматтардың діни қажеттіліктерін қанағаттандыру үшін барлық қажетті жағдайларды жасауда. Зайырлылық – адамның таңдау еркіндігінің алғы шарты.

Бүгінгі таңда қоғамда конфессиялардың ықпалы артып келеді. Өздігінен бұл үрдіс қауіпті емес. Қауіп – діни радикалдану. Деструктивті діни ұйымдардың жетекшілері діни ережелерді өзінше түсіндіре отырып, ең болмағанда адамдардың ыдырауына, кейде конфессияаралық араздық пен алауыздыққа ықпал етеді. Сондықтан мемлекеттің зайырлылығын одан әрі нығайту, оның тарихи, ұлттық, мәдени, діни құндылықтарын қастерлейтін толерантты санасы бар қоғамды қалыптастыру маңызды.

Қазақстан үшін зайырлы мемлекет болу саналы таңдау. Конфессиялар мен діни ұйымдар көп елде бұл халықтың тату-тәтті өмір сүруіне, діндарлардың діни сезімін құрметтеуге және азаматтардың толеранттылығына ықпал ететін бірден-бір дұрыс тұжырымдамалық шешім. Қоғамымыздың зайырлылығы мемлекеттің дамуы мен жаңғыруының кепілі, қазақ халқының интеллектуалдық ағартылуының шарты және бәсекеге қабілетті ұлттың негізі екенін есте ұстауымыз керек.

Жанар ОҚАСОВА,
Қаражал қаласының «ОКЖ» КММ
директорының міндетін атқарушысы.

САЙЛАУ – ДЕМОКРАТИЯНЫҢ НЕГІЗГІ ПРИНЦИПІ

Қазақстан Республикасының 1995 жылғы Конституциясы мемлекеттік билікті ұйымдастырудың негізгі қағидаты ретінде ерікті сайлауды, ал егемендікке ие әрі мемлекеттік биліктің бірден-бір көзі - халық екенін анықтады. Қазақстан Республикасы - президенттік басқару нысанындағы біртұтас мемлекет.

Демократиялық сайлау – бұл бәсекелі, мерзімді және өкілдік сайлау, оның процесінде кең еркіндікке ие азаматтар билік құрылымдарына өздерінің өкілдерін балама негізде сайлайды. Бәсекелі сайлау сайлауға түрлі партиялардың және кандидаттардың қатысуына кепілдік береді. Олардың барлығы сөз, жиналыс, қозғалыс бостандығын, олардың саяси көзқарастарының естілуі үшін және олар сайлаушыларға балама кандидаттарды ұсына алуы үшін қажеттінің барлығын пайдалана алады. Қазақстан Республикасының заңнамасы сайлаудың мерзімділігін, билік органдарында елдің әртүрлі әлеуметтік топтарының өкілдігін қамтамасыз етеді.

Қазақстан Республикасы Конституциясының 33-бабы Қазақстан Республикасының он сегіз жасқа жеткен азаматтарының тегіне, әлеуметтік, лауазымдық және мүліктік жағдайына, жынысына, нәсіліне, ұлтына, тіліне, дінге көзқарасына, нанымдына, тұрғылықты жеріне немесе кез келген өзге жағдаяттарға қарамастан, мемлекеттік органдар мен жергілікті өзін-өзі басқару органдарын сайлауға және оларға сайлануға, сондай-ақ республикалық референдумға қатысу құқығына кепілдік береді. Сайлауға сот іс-әрекетке қабілетсіз деп таныған, сондай-ақ сот үкімімен бас бостандығынан айыру орындарында отырған азаматтардың сайлауға және сайлануға, республикалық референдумға қатысуға құқы жоқ.

Қазақстан беделді халықаралық ұйымдардың белсенді мүшесі бола отырып, өзі қабылдаған ерікті және бәсекелі сайлау өткізу жөніндегі барлық міндеттемелерді ұстанады. Мемлекет басшысын сайлау және Қазақстан Республикасының Парламентінің, сондай-ақ жергілікті өкілді органдарды құру біздің елімізде ұлттық заңнамаға және Жалпыға бірдей адам құқығы декларациясына (1948 ж.),

Халықаралық азаматтық және саяси құқықтар туралы пактіге (1966 ж.), Еуропалық адам құқығы мен негізгі бостандықты қорғау туралы конвенциясына (№1 Хаттама, 1952 ж.), ЕҚЫҰ-ның Копенгаген кеңесінің құжатына (1990 ж.) енгізілген демократиялық сайлаудың жалпыға танымал принциптеріне сәйкес ашықтық және жариялық жағдайларында өтеді.

Сайлау және сайлану құқығы 1995 жылғы қыркүйекте қабылданған «Қазақстан Республикасындағы сайлау туралы» Конституциялық заңда реттелген.

Жыл сайын ақпанның алғашқы бейсенбісінде барлық елдерде 2005 жылы Будапештте (Венгрия) өткен сайлауды ұйымдастырушылардың жалпы конференциясында сайлау органдарының кәсіби мерекесі ретінде белгіленген және Біріккен Ұлттар Ұйымы қолдаған Дүниежүзілік сайлау күні атап өтіледі. Биыл мереке 3 ақпанға сәйкес келіп отыр. Облыстық сайлау комиссиясының бастамасы бойынша 2022 жылдың 4 ақпанында Қазақстан Республикасының сайлау жүйесі мен сайлау құқығын

белсенділігін қалыптастыру, жас сайлаушылар арасында демократиялық құндылықтарға бейімділікті қалыптастыру.

Қаражал қалалық сайлау комиссиясы Дүниежүзілік сайлау күні

аясында бірқатар іс-шаралар ұйымдастырды. Тау-кен техникалық колледжінің студенттерімен «Қазақстан Республикасының сайлау жүйесі»

насихаттауға бағытталған «Қазақстан Республикасының сайлау жүйесінің дамуы» тақырыбында «Дүниежүзілік сайлау күні» облыстық акциясы басталды.

Акцияның мақсаты - сайлау жүйесінің дамуы мен қалыптасу кезеңдері туралы қоғамды ақпараттандыру және сайлаушылардың электоралдық

тақырыбында кездесу өткізіліп, жас сайлаушыларға сайлауды өткізу мен ұйымдастыру сұрақтары бойынша толыққанды мағлұмат берілді. Жалпы білім беретін мектептердің жоғары сынып оқушыларымен «Мектеп Президентінің сайлауы» атты әңгіме-сұхбаты, «Сенің сайлау құқығың» тақырыптық сынып сағаттары өтті. Қаражал қаласы әкімдігінің сайтында

жас сайлаушыларға құқықтық білім беру мақсатында «Жастар таңдайды» бөлімі ашылған. Акция аясында жастарға сайлау құқығы және процесі туралы сұрақтары бойынша ақыл-кеңес берілді.

Күні бүгін жұмыс атқарып отырған қалалық аумақтық сайлау комиссиясы 2019 жылы құрылды. Комиссияда 7 мүше еңбек етеді. Комиссия төрағасы мен хатшысы кәсіби негізде жұмыс істейді. Қалғандары қоғамдық негізде еңбек етеді. Сондай-ақ сайлауды жүзеге асыру үшін қалада 15 сайлау учаскелері құрылған. Қаражал қаласында 8, Жәйрем кентінде 6, Шалғия кентінде 1 сайлау учаскесі бар. Сайлау комиссияларының мүшелерін қоғамдық ұйымдар мен партиялардың ұсынуымен қалалық мәслихат жасақтайды және 5 жылға сайланады.

Сайлауды ұйымдастыру және өткізу саласындағы мамандар Дүниежүзілік сайлау күнін белгілей отырып, азаматтардың сайлау құқықтарын қамтамасыз ету және сайлау процестерін жақсарту проблемасына жұрттың назарын аудару мақсатын көздеді. Осы күнді өткізудің басты міндеттері – қоғам санасында демократияландыру процесінің қайтымсыздығын бекіту, сайлау процесіндегі жетістіктер туралы жұртшылықты хабардар ету және жас сайлаушылар арасында демократиялық құндылықтарға бейімділікті қалыптастыру.

Гүлнар САУТБАЕВА,
Қаражал қалалық сайлау
комиссиясының төрайымы.

Мемлекеттік қызмет саласындағы уәкілетті органның қызметі

(Жалаасы. Басы 1 бетте)

2021 жылы Мемлекеттік қызмет істері агенттігінің Қарағанды облысы бойынша департаментіне келіп түскен өтініштерді саралайтын болсақ, түскен өтініштердің 45%-ы басқа мемлекеттік органдарға құзыреттілігі бойынша жолданған.

Осыған орай, бүгінгі күні мемлекеттік қызмет саласындағы уәкілетті органның құзыретін халыққа кеңінен насихаттау бойынша жұмыстар жүргізу басты назарға қойылды.

Ендігі кезекте, Мемлекеттік қызмет істері агенттігінің Қарағанды облысы бойынша департаментінің құзыретіне кіретін сұрақтарға тоқталсақ.

Бекітілген Ережеге сәйкес, департамент өз құзыреті шеңберінде мемлекеттік қызмет, мемлекеттік қызметтер көрсету сапасын бағалау және мемлекеттік бақылау салаларында реттеушілік

және бақылау функцияларын жүзеге асыратын Мемлекеттік қызмет істері агенттігінің аумақтық органы болып табылады.

Департамент келесідей функцияларды жүзеге асырады: мемлекеттік қызметтерді көрсету сапасын бағалау және бақылау, құзыреті шегінде мемлекеттік қызметшілерге және азаматтарға консультация беру, мемлекеттік әкімшілік лауазымдарға орналасуға кандидаттарды және құқық қорғау қызметіне кіретін азаматтарды тестілеуді ұйымдастыру.

Сонымен қатар, лауазымды адамдардың мемлекеттік қызмет саласындағы заңнаманы, оның ішінде, қызметтік әдеп нормаларын бұзуы бойынша және де мемлекеттік қызмет көрсету мәселелері бойынша жеке және заңды тұлғалардың шағымдарын қарау, бақылауды жүзеге асыру, Агенттіктің Қарағанды облысындағы Әдеп жөніндегі

кеңесінің қызметін қамтамасыз ету, мемлекеттік органдардың тәртіптік комиссияларының, персоналды басқару қызметтерінің және әдеп жөніндегі уәкілдерінің жұмысын үйлестіру (толық функциялар Ережеде көрсетілген).

Осы орайда, жоғарыда көрсетілген сұрақтар бойынша департаментке өтініш жолдауға болады (мекен-жай: Қарағанды қаласы, Нұрсұлтан Назарбаев даңғылы, 39, 2-қабат, сонымен қатар, электрондық түрде «Электрондық үкімет порталы» және «Е-өтініш» платформасы арқылы).

Е.МАЖИТОВ,
Мемлекеттік қызмет істері агенттігінің
Қарағанды облысы бойынша
департаментінің бас маманы.

СТРАНИЦЫ НАШЕЙ ИСТОРИИ

1965 ГОД

Бюджет города на 1965 год, как по доходам, так и по расходам в равной сумме составил 1437,26 тысяч рублей. На финансирование жилищно-коммунального хозяйства было выделено 38,6 тыс. рублей, ассигнования на финансирование социально-культурных мероприятий составили 1352,6 тыс. рублей, в том числе на содержание школ и другие мероприятия по просвещению - 728,42 тыс. рублей, на содержание бюджетных учреждений здравоохранения - 620,88 тыс. рублей, на социальное обеспечение - 2,76 тыс. рублей.

По состоянию на 1 января по данным горстата по городу Каражал насчитывалось 24 организации и учреждения, не считая 17 школ; по данным горсобеса в городе проживало 882 пенсионера, из них по старости - 304, инвалидов ВОВ - 52 человека, 732 многодетные семьи и 129 одиноких матерей; по данным горбюро ЗАГС было зарегистрировано 747 рождений детей, 222 брака, 21 развод, 90 случаев смерти, 33 усыновления.

21 января на заседании исполкома городского

«Большой Ктай» и применение станков БСШ-1М.

Каражалской геологоразведочной экспедицией был выполнен годовой план по приросту запасов свинцово-цинковых руд на месторождении Бестюбе, была расширена перспектива по богатым рудам на месторождении Джайрем, были выявлены промышленные запасы марганцевых руд, пригодных для обработки открытым способом. Выявлены новые перспективы площади для постановки поисковых работ на железные, марганцевые, свинцово-цинковые, медные руды и золото.

В Каражалском горторме имелись 11 продовольственных и 10 промышленных магазинов, а также предприятия общественного питания: 5 столовых на 430 посадочных мест, 13 постоянно работающих буфетов на 84 места, 4 школьных буфета на 95 мест, работал цех по торговле полуфабрикатами и кондитерскими изделиями. В летний период работали 2 киоска и лотки по продаже прохладительных напитков, пирожков и мороженого. Возрос объём розничного товарооборота за счёт

С марта по октябрь исполком Каражалского городского Совета народных депутатов возглавлял Айтпаев Кусаин Орынбаевич.

18 марта решением исполкома Каражалского городского Совета депутатов трудящихся были утверждены Основные правила торговли и содержания магазинов в городе Каражал.

31 марта на заседании исполкома городского Совета депутатов трудящихся было принято решение о проведении городского смотра ведомственных архивов и постановки делопроизводства в учреждениях, организациях и предприятиях города, была образована комиссия для проведения смотра.

С 1 апреля по 1 мая был объявлен месячник по очистке территории, озеленению и наведению санитарного порядка в городе, сбору и отгрузке металлолома.

В постановлении Совета народного хозяйства Карагандинского экономического административного района от 28 апреля № 74 было отмечено, что за последнее время АРУ проделана некоторая работа по улучшению жилищно-бытовых условий трудящихся города Каражал. Была введена в эксплуатацию магистральная теплотрасса ТЭЦ - жилплощадки, которая обеспечила теплом большое количество жилой площади, что дало возможность ликвидировать 3 котельные. Часть Нового города - кварталы №11 и 14 подключены к канализации. Введены в действие резервуар и станция перекачки водозабора. Высажено деревьев и кустарников около 48 тыс. штук. Открыты детские ясли на 110 мест. Открыт Дом пионеров, где занимаются в различных кружках более 200 детей и функционирует профилакторий на 50 мест.

Отмечены были и недостатки: население города недостаточно обеспечено питьевой и хозяйственной водой. Скважина №701-бис и дублирующие скважины №250 и 251 не введены в эксплуатацию. Не начаты проектно-изыскательские работы по водоводу Аймантау-Каражал. Неудовлетворительно велось строительство канализации, тротуаров и дорог города, недостаточно озеленены жилые массивы. Крайне медленно велось строительство городской больницы.

Решением исполкома Каражалского городского Совета депутатов трудящихся от 13 апреля 1965 года в пос. Старый Каражал вновь образованный квартал по просьбе дирекции Каражалской ГРЭ был назван улицей Геологической.

Совместным постановлением президиума горкома профсоюза, советом ГорОНО, бюро горкома ЛКСМ были утверждены мероприятия по организации летнего отдыха детей. Планировалось охватить загородными пионерскими лагерями 450 детей, туристическими походами по родному краю 250 детей; обеспечить постоянную работу всех кружков и секций в Доме пионеров и в детской спортивной школе, школьных библиотек, спортивных залов и мастерских по специальному графику и расписанию; открыть на базе совхоза «Атасуйский» лагеря труда и отдыха для старшеклассников с охватом 50-100 учащихся; организовать работу всех оздоровительных площадок при домоуправлениях; проведение городских и областных спартакиад школьников, пионерских игр и матчевых встреч ДСШ; создать на берегу водохранилища Клыч летние оздоровительные лагеря, клуб юных моряков.

Решением исполкома Каражалского городского Совета депутатов трудящихся от 6 июля в посёлке Восток были утверждены следующие наименования улиц:

(Начало. Продолжение на 5 стр.)

Первые шахтостроители. 1965 год.

Совета депутатов трудящихся был заслушан вопрос о выполнении Закона об обязательном восьмилетнем обучении детей.

Отделом народного образования город был разделен на 10 микрорайонов по количеству школ. Для детей (35 человек), живущих в 3 и более километрах от школы, был организован подвоз; 15 учащимся школы №3 выданы билеты с заниженной стоимостью для проезда на автобусе; своевременно выявлялись дети, не посещающие школу по болезни, с ними организовывалось индивидуальное обучение. В восьми средних и восьмилетних школах работали буфеты. При восьмилетней школе №2 был организован общественный интернат на 36 мест, где проживали дети двух стационарных геологоразведочных партий (Джайрем и Бестюбе). В школах №№ 1,2,3,5 были организованы группы продленного дня. На общественных началах при ДК Горняков был создан детский сектор, работал пионерский театр при клубе «Геолог».

Атасуйское рудоуправление успешно завершило 1964 год по всем технико-экономическим показателям.

По заданию Совета Министров СССР АРУ на карьере «Большой Ктай» было добыто и отгружено на Западно-Сибирский металлургический завод свыше 200 тысяч тонн высококачественной руды. Сверхплановая прибыль составила 66 тысяч рублей.

В карьере «Западный Каражал» были произведены самые трудоёмкие работы по посадке на горизонт 424м, чем были созданы предпосылки для бесперебойной добычи руды в зимних условиях.

В производство были внедрены организационно-технические мероприятия по новой технологии. Главнейшее из них - освоение получения руды класса 10-30мм на дробильно-сортировочной фабрике

увеличения продажи населению города молочных, мясных продуктов, овощей, фруктов, кондитерских изделий, мебели и других товаров.

Образован Стройбанк г.Каражал.

Был введен в эксплуатацию клуб Геологов на 180 мест, при котором имелаась библиотека. В кинотеатре «Молодёжный» был установлен широкий экран. Открыты Дом пионеров и городская детская библиотека. В городе работали 13 библиотек с книжным фондом 20 тысяч экземпляров. На 170 мест были расширены детские сады и ясли города.

В больнице дополнительно были открыты 50 коек. Открыты городской туберкулёзный диспансер на 50 коек и здравпункты в цехах АРУ: гараж, рудник «Большой Ктай», шахта; организован пункт переливания крови.

29 января было образовано 80 избирательных округов, 10 избирательных участков по выборам в местные Советы депутатов трудящихся Казахской ССР, утверждены составы окружных и участковых избирательных комиссий, в которые входили представители общественных организаций и обществ трудящихся. Окружная избирательная комиссия состояла из 5 человек, участковая - из 11.

В феврале для строительства рудника имени Джамбула был образован участок Джамбул.

СТРАНИЦЫ НАШЕЙ ИСТОРИИ

1965 ГОД

(Продолжение. Начало на 4 стр.)

Набережная, Калинина, Джамбула, Школьная, Спортивная, Степная, Космонавтов, Карла Маркса, Фрунзе.

В микрорайоне Новый город было сдано в эксплуатацию новое школьное здание на 960 мест.

Исполком Каражалского городского Совета депутатов трудящихся на основании приказа облздравотдела от 09.06.1965г. № 388 разрешил горздравотделу развернуть 50 коек с санаторной нормой питания на 1,60 на родоновых источниках Шалгия.

В июне при горкомхозе был организован цех санитарной очистки, выполняющий работы по очистке и вывозке жидких нечистот и поливу дорог города.

13 июля решением Карагандинского облисполкома в административное обслуживание Каражалскому горсовету переданы пос. Джамбул, подхоз «Атасуйский» (Совнархоза) Дружбинского сельсовета Жана-Аркинского района; ст. Кзыл-Жар г. Каражала была передана в состав Тугускенского сельсовета Жана-Аркинского района.

Проводилась буровая разведка Западного и Дальнезападного участков Жайремского месторождения.

Решением исполкома Каражалского городского Совета депутатов трудящихся от 05 октября 1965 года для трудового и производственного обучения учащихся 9-11 классов были закреплены за СШ №1:

- ТЭЦ - по профилю электромонтёр и химлаборант,
- ЦРММ АРУ - по профилю токарь, электрообмотчик и слесарь;

СШ №3:

- химлаборатория АРУ - по профилю лаборант химлаборатории,
- автогараж - по профилю шофёр 3 класса, автослесарь,
- ЦРММ - по профилю токарь, электрослесарь, электрообмотчик,
- детские сады №№1, 2 АРУ- по профилю воспитателей детских садов.

В октябре председателем Каражалского городского Совета народных депутатов был избран Жанакбаев Зейнор Омарбаевич.

К октябрю отдел здравоохранения Каражалского городского исполнительного комитета объединял: Каражалскую городскую больницу на 150 коек, поликлинику, городской тубдиспансер на 50 коек, городскую дезстанцию, городской дезотдел, аптеку, 5 здравпунктов, 5 фельдшерско-акушерских пунктов, профилакторий при АРУ на 50 коек, рудник Джамбул и совхоз Байгул с 35 коечной участковой больницей и 2 фельдшерско-акушерскими пунктами. В сферу обслуживания входили 2 школьных медицинских пункта, 10 дошкольных детских учреждений, городское спортивное общество и детская спортивная школа. В системе здравоохранения работало 26 врачей и 100 средних медработников. Строился больничный городок на 120 коек.

21 декабря в отчётом докладе о работе исполкома на сессии городского Совета депутатов трудящихся отмечено, что за 1965 год было введено в эксплуатацию 1060 кв.м жилья, капитально отремонтировано Атасуйским рудоуправлением более 5000 кв.м жилой площади, Шахтостроительным управлением - 8 общежитий (2512 кв.м жилой площади). Были введены в эксплуатацию магазин на

25 рабочих мест, на Площадке было переоборудовано жилой площади под детские сады на 170 мест.

Капитально были отремонтированы Дом культуры на 520 мест, детские сады на 325 мест, столовая на 160 посадочных мест, все школы к началу учебного года.

Построено 13 тысяч кв.м автодорог по улицам Спортивной, Ленина и Космонавтов; тротуаров 3413 п.м в Новом городе и на Площадке. Пущена в строй теплотрасса от ТЭЦ до Нового города протяженностью около 3 км. Для улучшения водоснабжения были пробурены 5 водозаборных скважин, произведен капитальный ремонт водовода от Ащелинского водозабора протяженностью 4,5 км, построен наружный поливочный водопровод

объем буровых работ был выполнен на 104%.

ШСУ «Атасурудстрой» имело в своем составе две шахты, занимающиеся проходкой, участок «Промстрой», занимающийся строительством надшахтного комплекса, строительством ТЭЦ и обогатительной фабрики рудника «Большой Ктай», расположенного в 22 км от города, а также производящего работы по теплофикации, водопроводу, канализации и благоустройству города, участок «Сельстрой» - строительством сельхозобъектов, участок «Жилстрой» - строительством объектов Нового города.

Средняя школа №3

протяженностью 5,5 км.

Сданы в эксплуатацию цыплатник на 12 тыс. голов, телятник №1 на 100 голов и телятник №2 на 100 голов совхозу «Атасуйский», подстанция первой очереди Каражалской ТЭЦ на 220 Вольт, детские ясли на 140 мест в пос. Ата-Су.

Открыта детская спортивная школа. Работал вечерний горный техникум, в котором обучались 108 человек. Работали 10 детских садов на 840 мест.

Городской отдел связи состоял из 9 отделений связи и 5 радиоточек. Увеличилось количество радиоточек в городе, план подписки был выполнен на 106%, был открыт новый киоск Союзпечати, в городе установлено 5 полуавтоматов по продаже конвертов и открыток.

Бытовым обслуживанием населения занимался горбыткомбинат. В текущем году было открыто 16 цехов, в том числе ремонта сложных бытовых электроприборов, проката, модельной обуви, расширен цех по ремонту обуви. На руднике Джамбул были открыты швейный цех, сапожная мастерская, парикмахерская, радиомастерская, часовая мастерская.

При автобазе №1 была организована специальная автоколонна для обслуживания населения города в количестве 22 автобусов, были утверждены 5 маршрутов в черте города и график движения автобусов. Работал маршрут Северный аул - аэропорт.

Установленная мощность Каражалской ТЭЦ за 1965 год составила 12 тыс. кВт. Теплофикационная мощность станции по воде - 30 Гкал/час.

План по добыче руды был выполнен на 115,3%, вскрышные работы на 108,4%. Рабочими карьера «Большой Ктай» годовой план был выполнен досрочно, дополнительно было отгружено более 200 эшелонов руды. Геологами Каражалской ГРЭ

В соответствии с постановлением декабрьского Пленума ЦК КПСС городской комитет партийно-государственного контроля был переименован в комитет народного контроля, который должен был являться одним из действенных средств партии и правительства по еще более широкому вовлечению народных масс в управление делами государства, обеспечения исполнения директив партии и правительства, укреплении государственной дисциплины социалистической законности. Органы народного контроля работали на основе принципа коллективности.

АРУ с помощью городских организаций Каражала были введены, находящиеся в незавершенном строительстве на 01.01.1965 года, 22 объекта. За год было введено основных фондов на 1 171,6 тыс. рублей, в т.ч. такие объекты как магистральная теплотрасса от ТЭЦ до города, что дало возможность закрыть в городе три районные котельные. Не введена в эксплуатацию дорога в городе по ул. Ленина из-за отсутствия цемента в строительный сезон. Объем незавершенного строительства на 01.01.1966 года возрос на сумму 820 тыс. рублей за счет горно-капитальных работ строящейся шахты №1 рудника «Западный Каражал», ввод в действие которой намечался в 1968 году. В разделе незавершенного строительства значились объекты, временно прекращённые строительством:

- реконструкция фабрики рудника «Большой Ктай», с объемом затрат 65 тыс. руб., приостановленная по распоряжению Карагандинского СНХ;

- гараж на 20 автомобилей на руднике «Большой Ктай», фундаменты будут использованы при строительстве обогатительной фабрики марганцевых руд;

- прачечная с объемом затрат 17 тыс. руб., которая в 1966 году будет передана для достройки под здание химчистки Горбыткомбинату.

Г.ШАПКОВА,
руководитель отдела
Государственного архива города Каражал.

ЖӘЙРЕМ КЕНІШІ: өрлеуі мен еңісі

Бұл кен орыны Ұлы Отан соғысы аяқталғаннан кейін Отанның қорғаныс қабілетін арттыру мақсатында СОКП Орталық Комитетінің арнайы тапсырмасы негізінде тиянақты түрде зерттелген. Қазақстан Ғылым академиясының тұңғыш Президенті, академик Қаныш Сәтбаев 50-ші жылдардың ортасында «бұл жерде үлкен өндіріс орны ашылады» деп атап айтқан...

Кеңес Одағы кезінде Жәйрем кенін игеру жұмысы «Байкал-Амур» магистралы құрылысын салумен қоса-қабат жүріп, «Бүкілодақтық комсомол құрылысы» болып жарияланды. Бұл тақырып СОКП XXIV, XXV съездерінде қаралып, қаулы-қарарына енгізілді. Екпінді құрылысқа одақтас республикалардан, ел аумағындағы облыстардан комсомол-жастар ағылып келе бастады. Әрине, олардың қатарына осы төңіректің жалынды жастары да қосылды. Соған орай, Жезқазған облыстық партия комитетінің бюросы Жезқазған қалалық партия комитетінің бірінші хатшысы Ошақбай Асылбековтің алдына Жәйрем кенін өндіру мен кенттің құрылысын салу жеделдетуді тапсырды.

«Жәйремқұрылыс» тресі құрылып, шұғыл іске кірісті. Болашақ қаланы сумен қамтамасыз ету үшін «Түзкөл» жерасты су қоймасынан құбыр тартылды. Кенді тасымалдау үшін ұзындығы 21 шақырымды құрайтын «Жомарт-Жәйрем» автокөлік жолы жаңадан салынды.

Өндірілген кен СОКП XXIV съезінің ашылуы құрметіне мемлекетке арнайы рапорт беріліп, теміржол арқылы жіберілді. Руда өндірістерге жіберіліп, Жәйрем тау-кен комбинатының директоры Садық Асатов съезге делегат мандатымен қатысып, облыстық кеңестің депутаты болып сайланды.

Кенді өңірдегі жұмыс қарқынының бәсеңдемеуіне СОКП Орталық Комитетінің ауыр өндіріс жөніндегі хатшысы Долгих Мәскеуден қадағалап, тікелей басшылық жасап отырды.

80-ші жылдардың бас көзінде Жәйремге СОКП Орталық Комитеті Саяси бюросының мүшесі, Қазақстан Компартиясы Орталық Комитетінің бірінші хатшысы Дінмұхаммед Қонаев келіп, кенттің жай-күйімен танысты. Нәтижесінде құрылыс жұмыстары ширатылып, көншілердің өтінішіне сәйкес, қырықтан аса жеңіл автокөлік бөлінді. Қазақ тілінде оқытатын орта мектеп ашылды. Сапалы азық-түлікпен қамтамасыз ету жайы жоғары деңгейге жеткізілді.

Ошақбай Асылбеков өзінің «Кеңгірдің арғы беті мен бергі беті» кітабында Жәйремнің қалыптасуы жөнінде сөз қозғап, кентте Мәдениет үйін салу туралы құжатқа қол қойдыру үшін сол кездегі СССР Министрлер Кеңесі төрағасының орынбасары Гейдар Әлиевтің қабылдауына кіргенін жазады.

90-шы жылдары өндіріс орны «Сарыарқа» түстіметалл комбинаты болып, қайта құрылды. Ал, 1995 жылы Қазақ тұтынушылар одағының басқаруына берілді.

Жекешелендіру жұмыстары жүргізілуіне байланысты комбинатқа қарасты су, жылу, электр жарығы жүйелері бөлініп, қыс маусымында жылумен қамтамасыз ету мәселесі тығырыққа тірелді. Жарықты

кестемен беру басталды. Комбинат өз жұмысшыларын еңбекақымен қамтамасыз ете алмай, соның есебінен қант, май, ұн беруге көшті. Жұмысшыларға нан босату талон жүйесіне ауысты.

1996 жылы өндіріс орны «Жәйрем тау-кен байыту комбинаты» атауын қайыра иеленді. Сол жылы

Жуырда Президент Қасым-Жомарт Тоқаев Жәйрем кентіндегі құрылысы аяқталған жаңа байыту фабрикасын іске қосу салтанатына онлайн-режимде қатысып, жұмысты бастауға пәрмен берді. Бұл қосымша жұмыс орындарының пайда болуына, жылына миллиондаған тонна кенді өңдеп, ел ырысын

комбинат өзін банкрот деп жариялап, оңтайландыру жөніндегі директоры Алтынбек Ибрагимов болды. Ол комбинатты тығырықтан шығарып, кейін Қаражал қаласының әкімі қызметіне тағайындалды. Іргелі өндірістік кәсіпорын өскемендік компанияның басқаруына берілген 2003 жылы директор лауазымына Рақымбек Күзембаев келді. Іскер басшы жергілікті халықтың әл-ауқаты нығайып, әлеуметтік саланың әлеуетін арттыруға күш салды. Кенттегі спорт кешенін салуға қаржы сол кезде бөлінді.

Комбинатты В.Салманов, ағылшын азаматы Томос, Марат Дәрібеков басқарған уақыт кезеңдерін де ілгері басу жылдары деп сипаттауға толық негіз бар.

Тау-кен комбинаты «Казцинк» компаниясының құзырына өткеннен бері кентте жаңа мешіт салынды. Аурухана, жергілікті әкімдік, почта ғимараттары, тұрғын үйлер күрделі жөндеуден өткізілді. Меморандум негізінде кенттің дамуына жыл сайын миллиард теңге көлемінде қаржы бағытталып келеді.

еселеуге негіз қалады.

Комбинаттың кәсіподақ комитеті жұмыскер-қызметкерлердің талап-тілектеріне ұдайы көңіл бөліп, зейнет демалысындағы ардагерлерін назарда ұстап келеді.

Өз кезегінде Жәйрем кенті әкімдігі де ұтымды істерге ұйытқы болып отыр. Ақсақалдар алқасымен кеңесіп, бюджет қаражаты есебінен көшелердің жарықтандырылуын жүйелі жолға қойды. Көшелер асфальтталып, балалардың ойын алаңдары орнатылып жатыр. Кент аумағы тұрақты негізде абаттандырылу үстінде.

Міне, осының бәрі – өндірісті өңір келешегінің кемелдене түсерінің көпірі.

Аманжол БАЙМҰРЫНҰЛЫ,
зейнеткер.
ЖӘЙРЕМ кенті.

ИМАНДЫЛЫҚ ИІРІМДЕРІ

КӨРШІ АҚЫСЫ – ТӘҢІР АҚЫСЫ

Ислам діні – кемелдік діні. Асыл дінімізде мұсылманның досының алдындағы ақысы, ерлі-зайыптылардың ақысы, туған-туыстардың ақысы, тіпті көршілердің ақысына дейін жіті мән беріліп, әрбірінің міндеттері бекітілген. Тоқталатын осы тақырыбымыз көрші ақысы жайлы болмақ.

Дінін бәрінен жоғары қойған дана қазақ халқымыз: «Көрші ақысы – Тәңір ақысы», «Алыстағы ағайыннан, жақындағы көрші артық» деп көршісін туыстарынан да жақын тартып, көрші ақысына қатты мән берген. Алла Тағала қасиетті Құран Кәрімде «Ниса» сүресінің 36-аятында: «Аллаға құлшылық жасаңдар. Оған ештеңені ортақ етпеңдер. Ата-аналарыңмен, туған-туыстарыңмен, жетімдермен, қамқорлықты керек қылған адамдармен, алыс-жақын көршілеріңмен, достарыңмен, қол астарыңдағы қызметшілермен жақсы араласыңдар. Алла барлық дандайсыған мақтаншақтарды жақсы

көрмейді» деген. Аятта көрші ақысының маңызды екенін, көршімен жақын қарым-қатынас жасау қажет екені ашық

айтылған. Тіпті кейбір хадистерде: «Жанындағы көршісінің аш жатқандығын біле тұра өзі тоқ болып жатқан адам маған нақ иман келтірген емес» деп қатаң риуаят етіледі. Осындай қатаң ескертілген аят-

хадистерден Исламда көрші ақысының қаншалықты үлкен маңызға ие екендігін аңғарамыз.

Өмірімізде белгілі бір қуанышты жағдай болса да, қайғылы жағдай бола қалса да туыстарымыздан бұрын осы көршімізбен бөлісеміз, қолдау аламыз. Көпшіліктің күшін талап ететін жұмыс-шаруа болса да жақындарыңнан бұрын

келіп көмектесетін осы көршіміз. Ағайыннан да жақын осындай түсінігі мол көршілеріміздің болуы да – үлкен нығмет. Ата-бабаларымыз да осыны терең ұғып: «Итің жақсы болса – ырысың, көршің жақсы болса – тынысың» деп даналықпен мақал айтқан. Осындай көршілерімізді сыйлап, ауызбіршілікте өмір сүру – әр мұсылманның міндеті. Ауырғанда хәлін сұрай барып, шаруаларына көмектесіп, көрші жоқта мал-жанына бас-көз болып, азын-аулақ ас-ауқатымызбен бөлісіп, көршіміздің көңілін аулай білсек Пайғамбарымыздың (С.Ф.С.) сүннетін орындаған боламыз. Әрі үлкен сауапқа кенеліп, Алланың алдында дәрежеміз жоғары болары сөзсіз. Алла тағала баршамызға жақсы көршілер нәсіп етсін, жақсы көршілерімізбен тату-тәтті ғұмыр кешіп, қияметте мұсылман үмбетіне үлгі болар шынайы мұсылман құлдардан болуымызды нәсіп етсін!

Талғат СОВЕТОВ,
Қаражал қалалық
мешітінің бас имамы.

ҚҰТТЫҚТАЙМЫЗ!

Асқар тау әке, ардақты жар, отбасының тірегі **Серік Мұхтарұлы ШАРДАРБЕКОВТЫ** 50 жасқа толған мерейтойымен құттықтаймыз!

Шаңырағыңызға құт-береке, бейбіт күннің арайлы шуағы төгілсін.

Отбасыңызға амандық, деніңізге саулық, ұзақ ғұмыр тілейміз. Арманыңыз асқак, шығар биігіңіз асқарлы болсын! Мына өлең шумақтары сізге арналады.

Қорғаштап өмір дейтін сында бізді,
Жүрдіңіз еңкейтпестен тұлғаңызды.
Әкетай, дейміз сізге жүз жасаңыз,
Ақ тілек тағыңыз да жырдан ізгі!

Өмірде талай асу алынғаны,
Бақыттың оты бізге жаылғаны.
Бір сіздің еңбегіңіз екен, әке,
Бүгінде ойлап тұрсақ - соның бөрі.

Өмірде үлгіміз де бір сіз, әке,
Перзентке таусылмайтын жырсыз, әке.
Сол тұлға, сол мінезден аласармай,
Біздерге тәлім болып жүрсіз, әке.

Әлі де биік болсын жұлдызыңыз,
Арналған перзенттерден жыр-гүліміз.
Жүріңіз аман-есен ортамызда,
Тілейді соны бүгін ұл-қызыңыз.

Ізгі тілекпен: жары - Айман, балалары - Асылбек-Зере, Гүлсезім, Нұрасыл, Нұрлыбек.

к/о №8

Қаражал қаласының кішкентай тұрғыны, ата-анасының тәтті балапаны **Ерзат Қобланұлы ӘБДУХАНДЫ** 4 жасқа толған туған күнімен шын жүректен құттықтаймыз! Денсаулығы мықты болып, үлкен азамат болып өссін.

Өмірі шаттыққа, қуанышқа толы болсын. Бақытты балалық шақ тілейміз.

Бір жасыңда жанымызды нұрландырдың,
Екі жаста әр сөзіңді құп алдырдың.
Үш жасыңда алтындай жарқырап сен,
Жанымызға өшпестей сыр қалдырдың.

Енді міне, төрт жасқа қадам басып,
Жаным, ұлым, риясыз бақытты еттің.
Құтты болсын, батырым, жаңа жасың,
Жанымызды нұрлы етер асыл тектім.

Өміріңде бар жақсылық орнасыншы,
Алла өзі жар болып, ұлым менің.
Саулығыңды тілеймін бір Алладан,
«Көңілді өтсін» деп жаным, күнің сенің!

Ізгі тілекпен: ата-анасы, бауырлары.

к/о №9

СЕНІМ

ТЕЛЕФОНЫ

“Қаражал қаласы экономика және қаржы бөлімі” мемлекеттік мекемесіндегі 2-64-49 сенім телефоны арқылы мемлекеттік қызметшілер тарапынан Қазақстан Республикасы мемлекеттік қызметшілерінің әдеп кодексің, “Қазақстан Республикасының мемлекеттік қызметі туралы”, “Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы” Қазақстан Республикасының Заңдарын бұзу фактілері туралы хабарлауларыңызға болады.

ТЕЛЕФОН

ДОВЕРИЯ

В государственном учреждении “Отдел экономики и финансов города Каражал” работает телефон доверия 2-64-49, по которому вы сможете сообщить о фактах нарушения государственных служащими Этического кодекса государственных служащих Республики Казахстан, Законов Республики Казахстан “О противодействии коррупции”, “О государственной службе Республики Казахстан”.

ЖАРАМСЫЗ ДЕП ТАНЫЛСЫН

2010 жылы 22 мамырда №132958 номерлі Назгүл Іскендірқызы **ТОКУБАЕВАНЫҢ** атына берілген «Күміс алқа» куәлігі жарамсыз деп танылсын.

к/о №7

ЕСКЕ АЛУ

Асқар таудай әке, адал жар, қамқор бауыр, мейірімді ата болған **Ахмедия ЕСТАЙҰЛЫНЫҢ** өмірден озғанына 40 күн толып отыр. Аяулы жанның жатқан жері жайлы, топырағы торқа болсын дей отырып, төмендегі өлең жолдарын арнаймыз.

Бісміллә еді сөз басым,
Айтсам келер көз жасым.
Кетті-ау әкем келмеске,
Тас қорғаным құлап тұр.

Иманың болсын жолдасың,
Жеңіл болсын сұрағың.
Бейіште болсын тұрағың,
Бұйыртын Алла жұмағың,
Қабыл көрсін құраның.

Сағына еске алушылар: балалары, бауырлары.

Әкеміз Ахмедия Естайұлының қырқына арналған ас 2022 жылдың 19 ақпаны күні сағат 13.00-де Қаражал қалалық мешітінде беріледі.

к/о №10

ХАБАРЛАНДЫРУ

«Жайрем КБК» АҚ ҚР Экологиялық кодексінің 96 бабына сәйкес 2022 жылғы 31 наурыз күні сағат 16.00-де Қарағанды облысы, Қаражал қаласы, Жайрем кенті, Абай көшесі, 17 үй, каб. №6 (оқыту орталығы) мекенжайында «Қоршаған ортаға әсер туралы есеп» бойынша Ұшқатын-1 кен орнының қорларын ашу және игеру жөніндегі жұмыс жобасына қосымша, тау-кен жұмыстарын жүргізудің күнтізбелік кестесіне түзету енгізілді. Жұмыс жобасы бойынша ашық жиналыс түрінде қоғамдық тыңдаулар өтетінін хабарлайды.

Жобалық құжаттама пакетімен Бірыңғай экологиялық порталында, сондай-ақ ЖАО «<https://www.gov.kz/memleket/entities/karaganda-tabigat>» сайтында танысуға болады.

Барлық ескертулер және / немесе ұсыныстар Бірыңғай экологиялық порталында, сондай-ақ expertiza.upr_krg@mail.ru, SSatpayev@kazzinc.com қоғамдық тыңдаулар

өткізілетін күнге дейін 3 жұмыс күнінен кешіктірілмейтін мерзімде қабылданады.

Төтенше жағдай және (немесе) шектеу іс-шаралары, оның ішінде карантин енгізілген жағдайда әлеуметтік, табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар, қоғамдық тыңдаулар онлайн режимде өткізіледі. Белсенді сілтеме Бірыңғай экологиялық порталда және ЖАО <https://www.gov.kz/memleket/entities/karaganda-tabigat> сайтында ұсынылады, немесе осы сілтеме бойынша қатысуға болады https://us04web.zoom.us/j/3208449619?pwd=jPdWJlD8KqR_l1TMVqFqKyTqONXbvg Идентификатор конференции: 320 844 9619 Пароль: 8dxVkJQ..

Қосымша ақпаратты мына мекенжай бойынша алуға болады: Мұратбаев көшесі, 18, каб.№3 және 8 (71043) 30065, 87775294491 телефондары бойынша алуға болады.

ОБЪЯВЛЕНИЕ

АО «Жайремский ГОК», в соответствии с требованиями статьи 96 Экологического кодекса РК сообщает, что в 16 час. 00 мин. 31.03.2022 года по адресу: Карагандинская область, г. Каражал, поселок Жайрем, ул. Абая, 17, каб. №6 (учебный центр). Общественные слушания состоятся в форме открытого собрания по дополнению к рабочему проекту вскрытия и отработки запасов месторождения «Ушкатын-1» корректировка календарного графика ведения горных работ.

Ссылка на онлайн подключение: https://us04web.zoom.us/j/3208449619?pwd=jPdWJlD8KqR_l1TMVqFqKyTqONXbvg Идентификатор конференции: 320 844 9619 Код доступа: 8dxVkJQ Материалы проекта размещены на сайте: [ecoportal.kz](https://www.gov.kz/memleket/entities/karaganda-tabigat/press?lang=ru) и <https://www.gov.kz/memleket/entities/karaganda-tabigat/press?lang=ru>

Дополнительную информацию по материалам проекта можно получить по адресу и номеру: г. Каражал, поселок Жайрем, ул.Муратбаева, 18, каб. №3 и по телефонам: 871043 30065, 87775294491; SSatpayev@kazzinc.com.

Замечания и предложения принимаются по ссылке ecoportal.kz и по адресам:

1) 100000 г. Караганда, улица Лободы, 20

Управление природных ресурсов и регулирования природопользования Карагандинской области.

эл. адрес: expertiza.upr_krg@mail.ru; тел 7(7212)568-166;

2) г. Каражал, поселок Жайрем, улица Муратбаева, 18, каб. №3 и по телефонам: 871043 30065, 87775294491; SSatpayev@kazzinc.com

АНТИКРИЗИСНЫЕ МЕРЫ

МОНИТОРИНГ

ЦЕН НА СОЦИАЛЬНО ЗНАЧИМЫЕ ПРОДОВОЛЬСТВЕННЫЕ ТОВАРЫ ПО СОСТОЯНИЮ НА 11.02.2022 ГОДА

№ п/п	Наименование товара	Каражал										Жайрем				
		Санжар	Бастау	маг. №30	Мерей	Азия	Радуга	Гармония	Асем	Орбита	Асель	Рубикон	Соц.магазин ЖГОК	Каусар	Бота	Нур
1	Мука пшеничная (первого сорта)	180	160	180	210	160	200				190		185	182	192	
2	Макаронные изделия	295	250	280	300	250	300	300	300	260	315	325	255	260	270	300
3	Гречневая крупа	495	570	500	560	550	550	550	540	550	570	650	480	480	540	480
4	Рис	285	300	290	320	280	350	320	330	350	330	320	310	288	320	300
5	Картофель	195	240	200	230	220	220	230	230	220	230	240	180	180	190	220
6	Морковь	175	200	200	180	200	200	200	200	200	200	220	170	160	160	200
7	Лук репчатый	95	100	100	120	120	120	120	120	120	125	120	80	80	90	100
8	Капуста	320	340	320	320	320	320	350	320	330	350	400	280	260	280	320
9	Сахар-песок	350	370	350	370	350	350	360	360	380	370	400	340	340	336	340
10	Масло подсолнечное	740	780	730	750	730	750	800	850	800	760	900	680	610	620	850
11	Мясо птицы	980	1200	1000	1100	1100	1000	1000	1100	1200	1040	1050	950	900	950	1120
12	Молоко 2,5%			380							285		315			338
13	Кефир 2,5%	380		350	400		360	370		380	350	350	365	320	360	330
14	Масло сливочное	1750	1500	1200	1300	1600	1500	1550		1500	1540	1400	1350		1300	1460
15	Яйца, десяток	330	330	350	360	340	340	330	330	350	340	320	380	320	350	350
16	Соль	55	60	65	75	70	80	80	70	80	80	65	50	65	55	65

ҚАЗАҚ БАЛАСЫ АЯЗДЫ ДА ТҮСТЕЙ БІЛГЕН

Осыдан бұрыны жазбаларымыздың бірінде қазақ баласының мына дүниенің мүкәмелін, құбылысын қалай түстейтіні жөнінде жазған болатынбыз.

*Жапон баласы кемі қырық түсті айырады екен деп көзімізді жұмып, таңдайымызды қағып жүргеніміз жасырын емес. Сол қазақ баласының бір ғана жылқы малына қатысты жүзден астам түс айырымын айта алатынын осы жұрт біле ме екен?!
Әй, қайдам?!..*

Әңгіме аяз жөнінде болған соң-ақ әңгіме суық жөнінде деп білген жөн. Ал қазақ даласындағы суықтың Арқа жерінде екендігіне ешкімнің күмәні жоқ деп білеміз. Ресми деректерге қарасақ, Астанамыз әлемдегі ең суық қалалардың бірі екен.

Ата-бабаларымыз сол суықта да кәдімгідей жалаңаяқ, жалаңбас жүріп өз шаруаларын ықтияттай білген. Олай болса суықтық, аяз, боран дегендеріңіз Арқа қазағына таңсық нәрсе емес.

Табиғатпен етене өскен бабаларымыз алғы күннің ауа райын болжап отырған. Бұл мал өсіріп отырған өңір адамдары үшін өте маңызды. Ондай адамдарды есепші деген. Есепші деп қазір бухгалтерді айтып жүрміз, дұрысы метеоролог болса керек. Бұған қарап есепшілер таңның атысынан күннің батысына дейін желдің бағытын, сыздың ығытын аңдыды деген ұғым тумаса керек.

Қазақтың суығы жаз шілдеден соң келеді. Оның қырық күнге созылатыны белгілі.

Ол Таразының тууымен байланысты. Ел ішінде Таразыны Тараз деп айтушылық бар. Бұл білместік болады. Сондықтан Таразы деп деп айтуға машықтанғанымыз дұрыс болады.

Ал Таразының туатын уақыты – тамыз айының қақ ортасы – 14-15-і.

Осыған орай, бабаларымыз «Таразы туа таң суыр» деген. Бұл аздайын «Үркер жаз шығарады, Таразы қыс қаратады» деп тағы да шегелей түседі.

Осы тұста бабаларымыздың «Сүмбіле туа су суыр» деген мәтелі еске қоса түседі. Бұл Сүмбіленің туатын тұсы – 21-22 қыркүйек. Күз тоқырауымыз осы.

Қазанның 4-5 күндері боқырау деп аталады. Атауында тұрғандай бұл кезде боққа қырау тұрады.

Осы айдың 14-19-ы ақыраптың алты күні деп аталады. Қазақ есепшілері осы күндері алдағы алты айдың ауа райын болжайды.

Қараша түскенде қараша қаздар қайтады. Бұл қарашаның 18-19-ы. Қаздардың қайтатыны көктайғақ түседі. Су бетіне қатпаршақ тұрады. Бұл құстардың жүзуіне мүмкіндік бермейді. Оның үстіне жемін де теріп жей алмайды.

Қазақтың ақшұнақ келді деп күңкілдейтін кезі осы қарашада (25-27-і). Өйткені, қарашаның ақшұнағы қарадомалақтардың екі бетін сорып домқытырып қояды. Қарашаның ақшұнағы үсік ала келеді.

Осыдан бастап бабаларымыз аяздарды түстей бастайды. Жай айтпай түстеп айтады. Соның басы осы – ақшұнағымыз.

Желтоқсанның алғашқы аптасында алғашқы аяз түседі (4-5-і). Мұны Қырбастың қызылы дейді. Қызылшұнағымыз осы.

Қырбас батыр – әулие адам болған адам. Менің бабам болады. Атақты Көкбөрі Жарылғаптың ұлы, Қанжығалы қарт Бөгенбайдың күйеубаласы, Арқаның асу бермес биі Бәйсейітбайдың әкесі.

Басқаны қайдам, аяз жөнінде әңгіме айтылса-ақ

жүргендер бар.

Қоңыраымызды ұмытып барады екенбіз. Ол – Үркер ауғанда түсетін шымшыма аяз. Ел ішінде ұтаяз деп айтушылық бар. Өйткені, ақпан кіргенде ұт түсетіні белгілі.

Мұнан кейін аяздың беті сынады.

Мұнымыз аязға қатысты әңгіме.

Келесі әңгімеміз боранға қатысты.

Есте ұстайтын нәрсе аяз болса боран болмайды, боран болса аяз болмайды. Сондықтан бұлардан қойыртпақ жасап керегі жоқ.

менің көз алдымда құлақ тұрады. Он екі мүшеміздің аязға келгенде осалы осы. Одан кейін сыр беретіні ешкі жарықтықтың мүйізі. Сондықтан да бабаларымыз қысқа алып қалатын ешкісінің мүйізін тетіп отырған.

Шұнақ деп қазақ баласы құлақ кемістігін айтады. Есту кемістігін айтпайды, шеміршек кемістігін айтады.

Содан да барып аяз сөздерінің бөріне шұнақ сөзі қосарлана жүреді.

Содан барып қазақ баласы аяздарды ақшұнақ, қызылшұнақ, көкшұнақ, сарышұнақ, қоңыршұнақ деп түстеп айтады.

Екінші аязымыз қаңтардың басына келген. Оны ауызекі тілде бетжабар дейді. Кәмел Жүністеі күн таласы деп жазады. Кәмел ағамыз оны қаңтардың 1-2-не келтіреді.

Қаңтардың 17-27-сі – қыс шілдесі.

Қазақтың сарышұнақ аязы осы.

Осы аязымызды жаңсақтықпен бөрісырғақ деп

Арқада небір сұрапыл борасындар жетерлік. Соның шоқтықтысы – текебұрқылдақ. Бұл – желтоқсанның 17-22-сі аралығы.

Бұл күндері арқарлар маталады.

Бұл күндері үіл естуге болады. Ол үіл борандікі ме, қасқырдікі ме – ел ажырата алмай жатады. Ал аңкөс ағаларымыз ол үілді құжындікі деуші еді. Құжын деп қорамтаға бірінші түскен арқардың құлжасын айтады.

Мұнан кейінгі атақты боран – бөрісырғақ. Бұл ақпан айының 17-25 күндері өтеді. Бұл күндері қасқырлар жұптасады.

Арқаның соңғы бораны Наурыз мейрамы алдында өтеді. Оны майборан дейді.

Төрехан МАЙБАС,
жазушы-этнограф.

БАР ЖАҚСЫЛЫҚ – БАРЫСТАН

VIII ғасырдағы Күлтегін жазбалары мен XI ғасырдағы Махмұд Қашқаридің жазбаларында кездесетін жыл санау бүгінгі күні бізге жетіп отыр.

Қазақтың халық тәжірибесінде жыл санаудың негізіне мүшел алынады. Бір мүшел 12 жылдан тұрады. Жыл атаулары тышқан, сиыр, барыс, қоян, ұлу, жылан, жылқы, қой, мешін, тауық, ит, доңыз секілді жануарлардың аттарымен аталған. Бабаларымыз әр келген жылды осы жануарлардың мінезіне теңестіріп, жылдың қандай болатынын топшылаған.

Биылғы жыл – барыс жылы. Барыс жылы – бірлік, береке жылы деп топшылайды қазағым. Қазақ халқының жорамалдауынша, барыс жылы күрделі

бетбұрыстар алдындағы тыныштық жылы деп саналған.

Бұрынғы барыс жылдары ел тарихында елеулі, жайсыз

оқиғаларымен ойып тұрып орын алды. Атап айтсақ, 1937-38 жылдардағы саяси қуғын-сүргін, 1986 жылғы Алматыда бастау алған Желтоқсан оқиғасы барыс жылында орын алған еді. Биылғы жыл да Қазақстанның бірқатар қалаларындағы келеңсіз жайттармен басталғанын барыстың өжет, қайсар, батыл жаратылыс иесі болуынан деп топшыладық.

Дегенмен, қазақ ешқашан да ешбір істі жамандыққа жорымаған. Сондықтан, өткен шаққа өкпе артпаған жөн. Қысқасы, барыс жылынан күтер жағымды жаңалықтар ұшан-теңіз.

Жазира СЕЙДҒАБИҚЫЗЫ.

Директор - бас редактор
Ахат ҚҰРМАНСЕЙІТОВ

“Қазыналы өңір” газеті редакциясы” ЖШС

Құрылтайшы:
жеке тұлға Ахат ҚҰРМАНСЕЙІТОВ

Қаражал қаласы, Сары Тока, 1

Тел: 2-61-02, K-ONIR@MAIL.RU

Газет Қазақстан Республикасы Ақпарат және Мұрағат комитеті 2012 жылғы 22 мамыр №12759-Г куәлігімен тіркелген РНН 302800000085

“Қазыналы өңір” газеті редакциясы” ЖШС РНН 302800000085 ИИН 001140000674 KZ406017171000000329 БИК HSBKKZKX АО “Halyk bank” Код (КБЕ) 17

Газет “Типография Арко” ЖШС баспаханасында басылады: Қарағанды қаласы, Сәтбаев көшесі, 15 Жеке авторлар мақаласы редакцияның көзқарасын білдірмейді. Мақала нақтылығына авторлар жауап береді. Мақала авторларға қайтарылмайды. Жарнаманың нақтылығына оны берушілер жауапты

Газет сенбі сайын шығады Көлемі 2 б/т

Индекс 100700 Тара-лымы 1000 Тапсырыс 6